

Vedlegg 3 - Sammendrag og kommentarer til generelle innspill og innspill til kommuneplanens samfunnsdel

Forslag til planprogram ble lagt ut til offentlig ettersyn den 23.06.2020 og det ble varslet oppstart av revidering av kommuneplanens samfunnsdel og arealdel i Romerikes blad og på kommunens nettside. Offentlige høringsinstanser, lag og foreninger ble tilskrevet med brev. Frist for å komme med innspill til planprogrammet ble satt til den 24.08.2020. Det kom inn 33 innspill til varsel om oppstart. 11 av disse er generelle innspill eller innspill til kommuneplanens samfunnsdel. Disse er oppsummert og kommentert/vurdert av kommunedirektøren nedenfor (arealinnspillene er oppsummert i eget vedlegg).

Følgende hadde innspill til varsel om oppstart:

1. Fylkesmannen i Oslo og Viken, 21.8.2020
2. Viken fylkeskommune, 28.8.2020
3. Statens vegvesen, 27.8.2020
4. Bane Nor, 14.7.2020
5. Mattilsynet, 21.8.2020
6. NVE, 22.6.2020
7. Direktoratet for mineralforvaltning, 17.8.2020
8. Elvia AS, 27.8.2020
9. Roaf, 24.8.2020
10. Østmarkas venner, 1.9.2020
11. Lillestrøm kommune, 24.8.2020

1. Fylkesmannen i Oslo og Viken (FOV)

I sin høringsuttalelse er Fylkesmannen i Oslo og Viken opptatt av samordnet bolig-, areal -og transportplanlegging, naturmangfold, landbruk og jordvern, massforvaltning, klimatilpasning, vannforvaltning og folkehelse.

I hovedsak er Fylkesmannen opptatt av at kommunens utbyggingsmønster må styres mot vekst rundt prioriterte kollektivknutepunkt og fortetting/transformasjon i sentrumsområder. FOV er positiv til at kommunen planlegger å utarbeide et dimensjoneringsgrunnlag for prioriterte vekstområder og langsiktig grønn grense. Samtidig forventes det at kommunen vurderer å ta ut områder som er avsatt til boligbygging i gjeldende arealdel, men som ikke er i tråd med statlige og regionale føringer. En eventuell videreføring må, ifølge Fylkesmannen, begrunnes. FOV understreker viktigheten av at en slik vurdering må være skriftlig og gjøres oversiktlig, slik at FOV kan gjøre en vurdering med utgangspunkt i en vurdering fra kommunen.

Under punktet naturmangfold er Fylkesmannen positiv til at kommunens arealstrategi skal følge opp FNs bærekraftsmål. Et godt kunnskapsgrunnlag er avgjørende for å kunne ivareta naturmangfold i forbindelse med arealplanlegging.

I arbeidet med arealstrategier mener fylkesmannen at Rælingen kommune bør drøfte strategier som kan bidra til å nå de *nasjonale* målene for jordvern og økt matproduksjon, og oppfordrer kommunen til å fastsette en nullvisjon for omdisponering av dyrka jord. FOV mener konsekvenser for skogbruk, kulturlandskap og øvrige landbruksinteresser også bør inngå i planutredninger der det er aktuelt.

Fylkesmannen viser til *Regional plan for masseforvaltning i Akershus* og ber om at massehåndtering blir et prioritert tema i kommunens samfunns- og arealplanlegging.

Kommunen blir minnet om at kommuneplanleggingen må omfatte en helhetlig vurdering og behandling av vannressursene med hensyn til miljøtilstand og brukerinteresser. Fylkesmannen ser det derfor som viktig at forslaget til planprogram fastsetter at vann og vassdrag er et aktuelt utredningstema i planarbeidet. Videre ber FOV om at den regionale vannforvaltningsplanen blir omtalt og tatt med i planprogrammet på listen over regionale planer som skal legges til grunn for plan- og utredningsarbeidet i kommunen. Fylkesmannen påpeker at samfunnsdelen bør si noe om hvordan den regionale planen skal følges opp og synliggjøre mål for vannkvalitet og kommunens ansvar som sektormyndighet.

Til slutt har FOV innspill innenfor tema folkehelse hvor det vises til lov om folkehelsearbeid og nasjonale føringer. Fylkesmannen minner om behovet for kompetanseheving og tema mobbing/psykisk helse, økning i hjelpebehov og medvirkning trekkes spesielt fram.

Kommunedirektørens kommentar:

Kommunedirektøren tar uttalelsen til orientering, og innspillene tas med til vurdering i det videre arbeidet. Planprogrammet legger vekt på å prioritere utvikling nord i kommunen og at Fjerdingby skal videreutvikles som kommunens senter. Dette er i tråd med både regionale og nasjonale føringer for samordnet areal- og transportplanlegging.

Kommunedirektøren viser til nylig vedtatt planstrategi der trusselen mot naturmangfoldet beskrives i forbindelse med at konkurranse om tilgjengelig areal blir sterkere ved en voksende befolkning og utvikling. Dette gir kommunen et større ansvar på fokus på en fortetningspolitikk og langsiktig strategi av arealbruk. Kommunen vil følge opp dette konkret i arbeidet med arealstrategien og vurdere forslag til arealendringer i kommuneplanens arealdel.

Vann og vassdrag står på listen over utredningstema i planprogrammet og behov for utredning vil bli vurdert i arbeidet med revisjon av hovedplan for vann og avløp. Gjeldende arealdel har allerede bestemmelser som skal ivareta hensynet til vassdrag og vannmiljø. Det blir viktig at dette videreføres i ny arealdel.

Vann og avløp bør være et aktuelt tema i plan- og utredningsarbeid. Kommunedirektøren tiltrår at den regionale vannforvaltningsplanen blir omtalt og tatt med i planprogrammet på listen over regionale planer som skal legges til grunn for plan- og utredningsarbeidet i kommunen.

2. Viken fylkeskommune (VK)

Viken fylkeskommunes uttalelse omhandler FNs bærekraftsmål som rammeverk, medvirkning i planarbeid, samordnet areal- og transportplanlegging, barn og unges interesser, klima og miljø, næring, friluftsliv, folkehelse og kulturminner.

Fylkeskommunen anbefaler kommunen å utvide høringsperioden til september, for å sikre god politisk forankring hos Viken fylkesråd.

I planprogrammet peker fylkeskommunen særlig på Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus (RATP) og flere momenter som er viktig å vurdere i revideringen av kommuneplanen.

Viken fylkeskommunen har innspill til Rælingens dimensjoneringsgrunnlag som skal utarbeides ifm arealdelen. VK mener det bør komme tydelig fram i dimensjoneringsgrunnlaget og prognosene for boligutvikling hva kommunen legger til grunn som befolkningsvekst. Samtidig oppfordres kommunen til å gjøre en tilsvarende analyse av arbeidsplassveksten, jf. føringene i RATP. Rett lokalisering av næringsvirksomhet er vesentlig for å nå målene i den regionale planen. Fylkeskommunen minner om forventning om at områder avsatt i *gjeldende plan* til hovedformål bygg og anlegg, som ikke er regulert og ikke i tråd med mål, strategier og retningslinjer i RATP, skal vurderes tatt ut i revisjonsarbeidet. En eventuell videreføring skal begrunnes.

I henhold til RATP, og for å tilrettelegge for grønn mobilitet, anbefaler VF at det for ulike arealformål innarbeides bestemmelser med maksimumskrav for bilparkeringsdekning istedenfor minimumskrav, og minimumskrav for sykkelparkeringsplasser.

I kommuneplanens samfunnsdel mener VK at kommunen må vurdere hvordan endringer i klima kan påvirke blant annet samfunnsikkerhet, kritisk infrastruktur, natur- og kulturmiljø, befolkningens helse, samt forutsetninger for tettstedsutviklingen og berørte næringer, og hvordan dette skal følges opp.

Fylkeskommunen viser til at kommunen i planprogrammet setter arealbruk og naturforvaltning i sammenheng. Som en handlingsrettet tilnærming mener VF at kommunen kunne ha arealnøytralitet som et overordnet prinsipp for naturforvaltningen, slik at omdisponering av naturområder alltid følges opp med å sikre erstatningsarealer av tilsvarende størrelse. Dersom det ikke lar seg gjøre å finne slike områder, mener VK at kommunen bør ha et program for tilbakeføring/restaurering.

Kommunens utviklingsplaner vil kreve mye byggevirkosomhet og massehåndtering. Fylkeskommunen etterlyser overordnede mål og planer for masseforvaltningen i kommunen, i tråd med regional plan for masseforvaltning i Akershus, som omfatter uttak, transport og gjenvinning av masser. Det vises til vår uttalelse til kommunens planstrategi hvor vi påpekte at god, langsiktig massehåndtering vil ha betydning for kommunens satsingsområder. Det er et nasjonalt mål å øke gjenbruk og gjenvinning av avfall, også overskuddsmasser.

Fylkeskommunen henviser til *Regional plan for kulturminner og kulturmiljøer i Akershus 2007-2018* i sin oversikt over regionale forventninger til planarbeidet og gjør kommunen oppmerksom på at denne er oppdatert. VF trekker fram at ved å ha et mer helhetlig fokus på byggs livssyklusanalyser, så kan renovasjon av eksisterende bygninger i seg selv være et godt klimatiltak. Kombinert med energieffektiviserende tiltak, som for eksempel en omlegging til klimagassnøytrale energikilder, så kan en rehabilitering av eldre hus gi et vel så positivt utslag på det totale klimagassregnskapet som å bygge nye lavenergibygger. Vi bes derfor om å ta dette med oss inn i det videre arbeidet med å skape en så energieffektiv og klimavennlig bygningsmasse som mulig i kommunen.

For å sikre at kommunens kulturminneverdier bidrar som en viktig ressurs i utviklingen av Rælingen, er det viktig at temaet får en plass i alle nivåer i kommuneplanarbeidet. Kommunen anbefales derfor å inkludere kulturminner, kulturmiljøer og kulturlandskap som et viktig moment i samfunnsdelen.

Når det gjelder næringslivet peker fylkeskommunen på utfordringer som næringslivet står foran som følge av Covid-19. Ifølge VF er det viktig at kommunen anvender virkemidler, særlig i samarbeid med andre kommuner i et felles bo- og arbeidsmarked, for å fremme næringsutvikling. I det videre arbeidet med næringsutvikling vises det til regional plan for innovasjon og nyskaping i Oslo og Akershus fram mot 2025, og politisk samarbeidsplattform for Viken, med fokus på blant annet digitalisering, sirkulærøkonomi og det grønne skiftet.

Innenfor tema friluftsliv viser fylkeskommunen til planprogrammets omtale av mobilitetsanalysen og forutsetter at kommunens pågående arbeid med friluftslivets ferdsselsårer innarbeides i denne mobilitetsanalysen. Ellers oppfordres kommunen til at kommuneplanens arealdel og samfunnsdel synliggjør at innbyggerne sikres god tilgang til arealer for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv. Dette er viktig både for trivsel og bokvalitet og bidrar til god helse og aktive reisevaner.

Kommunedirektørens kommentar:

Mange av innspillene fra fylkeskommunen er råd om innhold i kommende planarbeid. Kommunedirektøren tar uttalelsen til orientering og innspillene tas med i det videre arbeidet med kommuneplanen. Kommunedirektøren er enig i at høringsperioden det legges opp til i høringsutkastet er noe kort, og tilrår at planprogrammets oversikt over framdriftsplan endres slik at høringsperioden for kommuneplanen blir juli til september 2021. Ny vedtaksdato for kommuneplanens samfunnsdel endres til oktober, og arealdelen til desember.

Langsiktig arealbruk vurderes som et viktig saksfelt i kommuneplanens behandling av klima og miljø, og kommunens arealstrategi vil være et viktig styringsverktøy. Arealstrategien skal være langsiktig, bidra til en bærekraftig, helhetlig samfunnsutvikling og vise retning for de miljøambisjoner kommunen har. Når det gjelder arealnøytralitet er et av hovedgrepene i kommunens arealpolitikk at utbygging i skogsmark skal prioriteres framfor utbygging på dyrket mark.

Viken fylkeskommune bistår kommunene i arbeidet med å oppdatere kartgrunnlaget for turruter og med å lage planer for friluftslivets ferdselsårer. Rælingen kommune deltar i denne viktige satsingen og vil innarbeide plan for friluftslivets ferdselsårer som en del av kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv. Rælingen har fire statlig sikrede friluftslivsområder (naturbase.no) og disse områdene vil synliggjøres i kommuneplanens arealdel. I forbindelse med rullering av kommuneplanens areal, vil vi å vurdere behovet for å sikre nye områder til friluftsliv.

3. Statens vegvesen

Statens vegvesen er opptatt av at kommunens utbyggingsmønster styres mot utvikling av kompakte tettsteder, slik at arealforbruk og transportbehov reduseres og grunnlaget for kollektivtransport, sykkel og gange styrkes.

Kommunedirektørens kommentar:

Kommunedirektøren tar uttalelsen til orientering. Planprogrammet legger vekt på å prioritere utvikling nord i kommunen og at Fjerdingby skal videreutvikles som kommunens senter slik at grunnlaget for kollektivtransport, sykkel og gange kan styrkes. Dette er i tråd med både regionale og nasjonale føringer for samordnet areal- og transportplanlegging.

4. Bane Nor

Bane Nor påpeker at rammebetingelsene for jernbanen er i endring, og det kan være vanskelig å forutse hvilke behov som kan oppstå. Bane NOR er derfor opptatt av å sikre mulighetene for videre utvikling. Framtidig jernbaneinfrastruktur på banestrekningene mot Eidsvoll og Kongsvinger anses som uavklart. Framtidige tiltak på disse strekningene vil også kunne utløse behov for å gjøre tiltak inn mot Lillestrøm stasjon. I følge Bane Nor må areal tilhørende jernbanegrunnen vises som jernbaneformål, og at dette bør inkludere fyllinger som fungerer som en del av jernbanekonstruksjonen.

Bane Nor har følgende merknader: «Vedrørende teigen vår (106/563) har vi vært i dialog med en lokal utbygger som har fremmet et planinitiativ som inkluderer vår eiendom, primær bolig. Vi er positive til samarbeid, noe vi har signalisert. Men ikke avklart noe mer pt.

Eiendommen vår er ikke mulig å utvikle alene, men er en viktig brikke for å få til helhetlig utvikling sammen med naboeiendommen. God beliggenhet nær Lillestrøm sentrum gjør at den er godt egnet for relativt høy utnyttelse».

Kommunedirektørens kommentar:

Kommunedirektøren tar uttalelsen til orientering og innspillene tas med i det videre arbeidet. Dersom det legges til rette for nye utbyggingsarealer som øker sannsynligheten for økt risiko på og ved jernbanesporet, vil det gå fram av planens dokumenter hvordan jernbanens sikkerhet skal ivaretas.

5. Mattilsynet

Mattilsynet er sektormyndighet for å ivareta nasjonale og regionale bestemmelser og føringer i plansaker som berører Mattilsynets forvaltningsområde. Det viktigste ansvarsområde i relasjon til planarbeid er knyttet til beskyttelse av eksisterende og framtidige drikkevannskilder og leveringssikkerhet for trygt og nok drikkevann til innbyggerne. Mattilsynet, i sitt høringssinnspill, viser til en rekke plikter kommunen har etter drikkevannforskriften.

Med befolkningsutvikling, press på sentrumsstruktur og økende fritidsbygging må en sikre at både eksisterende og nye abonnenter får tilstrekkelig og trygt drikkevann. Kommunen plikter å ta drikkevannshensyn når den utarbeider arealdelen av kommuneplanen, utarbeider reguleringsplaner og gir tillatelser etter relevant regelverk.

Kommunedirektørens kommentar:

Drikkevannsforskriften er revidert siden sist kommuneplan ble vedtatt. Tidligere har VA og drikkevann vært sentralt i arealplansammenheng, og med ny forskrift er dette enda tydeligere. Drikkevannsinteressene skal være overordnet alle andre interesser innenfor hensynsoner. Kommunedirektøren tar uttalelsen til orientering og innspillene tas med i det videre arbeidet med kommuneplanen og i revisjon av hovedplan for vann og avløp.

6. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)

Arbeidet med kommuneplanen legger føringer for kommunens arealplanlegging i flere år framover. NVE anbefaler derfor at kommunen legger vekt på helhetlig forvaltning i nedbørfelt, vurderer behovet for overordna overvannsplaner og planlegger den kommunale utviklingen slik at man unngår å bygge seg inn i nye utfordringer knyttet til naturfare.

Kommunedirektørens kommentar:

Kommunedirektøren tar uttalelsen til orientering og innspillene tas med i det videre arbeidet. God arealplanlegging er det viktigste virkemiddelet for å forebygge skader fra flom, overvann, erosjon og skred.

7. Direktoratet for mineralforvaltning (DMF)

Direktoratet for mineralforvaltning viser til nasjonale forventninger i sin uttalelse og tar opp at uttak av byggeråstoffer (pukk, grus, sand) til bygge- og anleggsformål med korte transportavstander og reduserte klimagassutslipp, er viktig. DMF mener det er viktig at mineralske masser av god kvalitet gjenvinnes som byggeråstoffer, der dette er mulig. Dette kan redusere presset på bynære grus- og pukkressurser og behovet for massetransport. En helhetlig vurdering av massehåndtering i plansammenheng kan være et nyttig virkemiddel for å avklare dette ifølge DMF.

DMF viser til kartdatabasen til Norges geologiske undersøkelse (NGU) og etterlyser registrering av mineralske ressurser i Rælingen kommune og registrering av aktive masseuttak. Det anbefales at kommunen skaffer seg en oversikt over hvordan behovet for nødvendig byggeråstoff skal dekkes både i kommende planperiode og på lengre sikt. Transportavstand mellom område for råstoffutvinning og marked bør være så kort som mulig, og god og langsiktig lokal ressursforvaltning er derfor viktig ifølge DMF.

Kommunedirektørens kommentar:

Kommunedirektøren tar uttalelsen til orientering og innspillene tas med i det videre arbeidet. I planprogrammet viser vi til at regional plan for masseforvaltning i Akershus legges til grunn for plan- og utredningsarbeid i Rælingen kommune.

Målene med regional plan for massehåndtering er å sikre byggeråstoff og uttaksområder for framtidige behov, herunder sikre arealer for masseuttak, gjenvinning og lovlig deponering, sørge for størst mulig gjenbruksandel av gjenvinnbare masser samt redusere miljø- og samfunnsbelastning fra masseuttak, massehåndtering og massetransport

I videre planarbeid vil kommunen legge mer vekt på hva overskuddsmassene kan brukes til, samt kildesortering og gjenbruk.

8. Elvia AS

Elvia er spesielt opptatt av eksisterende kraftledning, transformatorstasjoner og nettstasjoner. Elvia har etter energiloven anleggs- og områdekonsesjon i Rælingen kommune. Dette innebærer at nettselskapet etablerer og drifter strømmettet i kommunen

(høyspent og lavspent fordelingsnett). Elvia mener planforslaget må ta høyde for og hensyn til de anlegg som det er nødvendig for nettselskapet å etablere og drifte og at traseer med byggeforbudsbelter innarbeides i planen som hensynssoner(faresone) med kode 370 – høyspenningsanlegg.

Elvia har en transformatorstasjon i Rælingen kommune. For å sikre nødvendig drift og vedlikehold av transformatorstasjonen minner Elvia om at adkomsten til enhver tid må være framkommelig.

Nettstasjoner er nødvendige og viktige komponenter i energiforsyningen. I forbindelse med den økte elektrifiseringen er det også behov for flere og/eller større nettstasjoner. Elvia opplever at det generelt er vanskelig å finne arealer for nettstasjoner. Utfordringene er knyttet til at det i eksisterende reguleringsplaner ikke er regulert inn tilstrekkelige arealer til nettstasjoner og at utbyggere/grunneiere er skeptiske fordi nettstasjoner "spiser av" eiendommens tillatte utnyttelsesgrad, selv om nettstasjonen også skal betjene bebyggelsen i nabolaget.

Kommunedirektørens kommentar:

Kommunedirektøren tar uttalelsen til orientering og innspillene tas med i det videre arbeidet med arealdelen.

9. ROAF

ROAF arbeider kontinuerlig med å redusere klimagassutslipp og ser store gevinster for mennesker og miljø ved å planlegge helhetlig med tanke på gode renovasjonsløsninger. ROAF ønsker derfor å bli involvert i framtidig planarbeid i kommunen slik at ROAF er delaktig i utvikling av god og klimavennlig infrastruktur på avfall.

Kommunedirektørens kommentar:

Kommunedirektøren tar uttalelsen til orientering og vil inviterer ROAF til framtidig planarbeid der det er aktuelt.

10. Østmarkas venner (ØV)

Østmarkas venner anbefaler at kommunen, i arbeidet med kommende kommuneplan:

- gir føringer for skogforvaltningen av Rælingens del av Østmarka hvor skogen som økosystem gis bedre beskyttelse
- utarbeider en egen kommunedelplan for naturmangfold
- tar grep for å binde sammen naturreservatene og kommende nasjonalpark

- legger følgende som en føring i kommuneplanen for tilrettelegging i Østmarka:

«Ved planlegging og rehabilitering av ferdselstraséer, herunder vurdering av plassering i terrenget, bredde og dekke, skal hensynet til det uorganiserte friluftslivet, vern av naturverdier, landskapskvaliteter og kulturminner veie tyngst.»

Kommunedirektørens kommentar:

Kommunedirektøren tar uttalelsen til orientering og innspillene vil bli vurdert i det videre arbeidet med kommuneplanen.

11. Lillestrøm kommune

Lillestrøm kommune ønsker et samarbeid med Rælingen kommune om grønnstruktur og gang- og sykkelveinett over kommunegrensen og nevner turveiforbindelse fra Lillestrøm by til Østmarka som særskilt interessant. Lillestrøm kommune ser det som naturlig at dette knyttes til arbeidet med rullering av kommuneplanens arealdel for begge kommuner.

Kommunedirektørens kommentar:

Kommunedirektøren tar uttalelsen til orientering. I arbeidet med kommuneplanen vil kommunen være opptatt av å tilrettelegge for adkomst til marka. Det vil være aktuelt å samarbeide med Lillestrøm kommune om gang- og sykkelveinett i de deler av kommunens områder som grenser til Lillestrøm kommune.